

หมอชวนรู้

วัคซีนสำหรับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ (ตอนที่ 3)

อาการสำคัญและโรคแทรกซ้อน
ของโรคที่มีวัคซีนป้องกันในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

บทความโดย
ผศ.นพ.พิสนธิ์ จงตระกูล

กรมการแพทยสภา และ ประธานคณะทำงานสร้างความ
เข้มแข็งประชาชนด้านการใช้อย่างสมเหตุผล (สยส.)

หมอชวนรู้

The Medical Council of Thailand

tmc.or.th

วัคซีนสำหรับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ (ตอนที่ 3)

อาการสำคัญและโรคแทรกซ้อนของโรคที่มีวัคซีนป้องกันในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ

อาการสำคัญและโรคแทรกซ้อนของโรคที่มีวัคซีนป้องกันในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ

โรค	อาการสำคัญและโรคแทรกซ้อน	ชื่อวัคซีน
 โควิด 19	ไข้ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ อาจเป็นปอดอักเสบตามมา	วัคซีนเอ็มอาร์เอ็นเอสำหรับโรคโควิด 19 (mRNA COVID-19 vaccine)
ใน พ.ศ. 2566 มีรายงานผู้ป่วย 38,457 ราย เสียชีวิต 848 ราย ปอดอักเสบ 120 ราย ใส่ท่อช่วยหายใจ 74 ราย 		
ไข้หวัดใหญ่	ไข้สูง ปวดศีรษะและปวดเมื่อยมาก อาจเป็นปอดอักเสบตามมา	วัคซีนไข้หวัดใหญ่ 3 หรือ 4 สายพันธุ์ (Trivalent, Tetravalent Influenza vaccine)
ใน พ.ศ. 2566 มีรายงานผู้ป่วย 467,899 ราย เสียชีวิต 13 ราย		
บาดทะยัก คอตีบ ไอกรน	ผู้ป่วยโรคไอกรนในผู้ใหญ่และผู้สูงอายุอาจได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคหลอดลมอักเสบเฉียบพลัน หากไม่ได้รับยาที่เจาะจงกับโรค อาจมีอาการไออยู่นาน 3 เดือน	วัคซีนรวมบาดทะยัก คอตีบ ไอกรน (Tdap)
 ปอดอักเสบ	ไข้สูง หนาวสั่น ไอ หอบเหนื่อย หายใจลำบาก อัตราการเสียชีวิตร้อยละ 5-7 โรคแทรกคือเชื้อนิวโมคอคคัสกระจายในกระแสเลือด และเยื่อหุ้มสมองอักเสบ	วัคซีนปอดอักเสบชนิด 13, 15 หรือ 23 สายพันธุ์ (PCV13, PCV15, PPSV23)
มีผู้เรียกวัคซีนนี้อย่างคลาดเคลื่อนว่า “วัคซีนป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือด” ซึ่งทำให้เข้าใจผิดว่าป้องกันการติดเชื้อในกระแสเลือดจากแบคทีเรียได้ทุกชนิด ทั้งที่ความเป็นจริงป้องกันการกระจายในกระแสเลือดของแบคทีเรียเพียง 1 ชนิดคือนิวโมคอคคัส		

วัคซีนสำหรับผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ (ตอนที่ 3)

โรค	อาการสำคัญและโรคแทรกซ้อน	ชื่อวัคซีน
งูสวัด 	ผื่นแดงที่ต่อมาเป็นตุ่มน้ำใส เรียงกันเป็นกลุ่มหรือเป็นแถวยาวตามแนวเส้นประสาทปวดตามแนวเส้นประสาท ซึ่งอาจปวดอย่างรุนแรง และปวดไม่หายนานหลายปี มักพบได้ในผู้มีอายุมากกว่า 50 ปี นอกจากนั้นอาจเกิดแผลที่กระจกตาหากเป็นผื่นบริเวณใบหน้า	วัคซีนงูสวัดชนิดเชื้อเป็นและชิ้นส่วนของไวรัส (ZVL, RZV)
ไข้เลือดออก (เป็นโรคที่ไม่มียารักษาแบบเจาะจง)	ไข้สูงเกือบตลอดเวลา ปวดกล้ามเนื้อ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้องได้ชายโครงขวา อาจมีเลือดออกผิดปกติ ช็อค และเสียชีวิตได้	วัคซีนไข้เลือดออกลูกผสมกับไวรัสไข้เหลือง (CYD-TDV) และไข้เลือดออกสายพันธุ์ 2 เป็นแกนหลัก (TAK-003)
ใน พ.ศ. 2566 มีรายงานผู้ป่วย 156,097 ราย เสียชีวิต 175 ราย		
ตับอักเสบบี 	ไข้ต่ำ ๆ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ตาเหลือง ตัวเหลือง ปัสสาวะเหลืองเข้ม ผู้ติดเชื้อจำนวนมากมีอาการเล็กน้อยโดยไม่มีอาการ เหลืองจึงไม่ทราบว่าเคยเป็นโรคนี ความรุนแรงของโรคมักเพิ่มขึ้นตามอายุ โรคนี้อาจจะหายอย่างสมบูรณ์โดยไม่มีภาวะตับอักเสบเรื้อรัง	วัคซีนไวรัสตับอักเสบบี (HAV)
อัตราการเสียชีวิตร้อยละ 0.1-0.3 (เสียชีวิต 1-3 คนในผู้ป่วย 1,000 คน) แต่จะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.8 ในผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 50 ปี (เสียชีวิตเพิ่มเป็น 18 คนในผู้ป่วย 1,000 คน)		
ตับอักเสบบี 	ไข้ต่ำ ๆ อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน น้ำหนักลด จุกแน่นใต้ชายโครงขวา ตับโต ตาเหลือง ตัวเหลือง ปัสสาวะเหลืองเข้ม อาจเป็นพาหะของโรคตลอดไป (เป็นโรคแบบเรื้อรัง) ซึ่งถ่ายทอดเชื้อสู่ผู้อื่นได้ทั้งทางเลือด สารคัดหลั่ง เข็มฉีดยา เพศสัมพันธ์ และจากแม่สู่ลูก การเป็นพาหะของโรคนำไปสู่ภาวะตับแข็งและมะเร็งตับได้ โดยมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยถึง 100 เท่า	วัคซีนไวรัสตับอักเสบบี (HBV)
ในประเทศไทยพบผู้ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรัง ประมาณ 2.2-3 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 5 ของประชากร ในจำนวนนี้ ร้อยละ 15-40 อาจเกิดภาวะตับแข็งและมะเร็งตับ		

วัคซีนมีคุณอนันต์ ช่วยป้องกันโรคร้าย ลดความทุกข์ทรมานและความพิการจากโรค รวมทั้งเพิ่มโอกาสการมีอายุที่ยืนยาว ผลข้างเคียงที่พบบ่อยไม่รุนแรงและหายได้เอง มีส่วนน้อยมากที่เกิดผลข้างเคียงรุนแรง

